

Skabb

Skabb är ett kliande utslag som orsakas av skabbdjuret. På huden uppkommer ofta små utslag, vattenblåsor och skrapmärken. Skabb orsakar klåda särskilt på nätterna som vanligtvis förekommer i händerna, armhålorna och i det genitala området.

Smitta

Skabb smittar som kontaktsmitta via huden, via kläder och sängkläder. Skabb smittar vanligen inte lätt, utan för att skabb ska smitta krävs en upprepad eller intensiv hudkontakt.

Symtomen uppkommer 3–6 veckor efter smittan. Vid återsmitta kan symtomen uppkomma redan inom några dagar.

Om en person får symtom som passar in på skabb, kan hens behandling påbörjas utan att besöka läkare. Hälso- och sjukvården kontaktas om det inte är säkert att det är frågan om skabb eller om man misstänker att det är frågan om skabb hos barn under 2 år, gravida eller ammande kvinnor.

Behandling

Skabb behandlas primärt med **bensylbensoatkräm** som kan köpas receptfritt på apoteket. Naglarna klipps korta. Krämen appliceras på torr, ren och sval hud. Krämen appliceras över hela kroppen, även på halsen, öronen och hårbotten. Ansiktet behöver inte behandlas, om det inte finns några hudförändringar där. Särskild omsorgsfullhet ska iakttas vid applicering av krämen mellan fingrarna och tårna, under naglarna, på handlederna, i armhålorna, i handflatorna, på fotsulorna, i de yttre könsorganen och till skinkorna. Att applicera krämen runt munnen och ögonen ska undvikas. Om man måste tvätta händerna under behandlingen, appliceras krämen i händerna på nytt. Krämen får verka i minst 24 timmar, varefter den tvättas bort.

Behandlingen kan också göras med **permetrinsalva**. Behandlingen sker på samma sätt som med bensylbensoat, men dess verkningstid är över natten, minst 12 timmar, varefter den tvättas bort.

I vissa fall kan skabb också behandlas med **ivermektin**, ett receptbelagt läkemedel som tas oralt (genom munnen).

De personer som bor i samma hushåll (även symtomfria) och de andra som varit i upprepad/intensiv hudkontakt ska behandlas samtidigt. **Alla upprepar behandlingen efter 7–10 dagar.**

Dagen efter läkemedelsbehandlingen ska man

- dammsuga madrasser, möbler och mattor
- vädra eller dammsuga täcken och kuddar
- byta sängkläder och alla kläder, även ytterkläder och handskar
 - tvätta kläder och sängkläder som använts i tvättprogrammet på 60 grader eller lägga dem i en försluten platsäck i en vecka eller lägga dem i frysen/utomhus i minst -20 grader i ett dygn.

Det räcker med vanlig veckostädning (att dammsuga rum/lokaliteter och att omsorgsfullt rengöra ytor samt toalettens dörrhandtag och kranar). Vid städningen används engångshandskar. Städningen upprepas i samband med den andra behandlingen.

Man ska meddela de som varit i hudkontakt, barnets daghemsplats eller skola om smittan. Barnet kan gå tillbaka till daghemsplatsen eller till skolan när, **beroende på den medicinska krämen, den läkemedelssubstans som verkat på huden i 12 eller 24 timmar tvättas bort eller följande dag efter att man tagit tabletten.**

Efter behandlingen av skabb kan klådan fortsätta i 2–4 veckor och för att lindra klådan kan man använda kortisonkräm. Om klådan drar ut på tiden efter behandlingen, ska man kontakta hälso- och sjukvården.

Läs mer på Institutet för hälsa och välfärd, THL:s webbplats [Syhy - THL, Skabb - THL](#) och på webbplatsen Terveyskirjasto [Syhy \(scabies\) - Terveyskirjasto](#) (på finska).

Se också Terveyskirjasto, Infektio ja päivahoito <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01200> (på finska).